

Вступне слово

Дорогі читачі!

Перед Вами перший в поточному році номер міжнародного науково-теоретичного періодичного видання “Геологія і корисні копалини Світового океану”, заснованого 15 років тому з ініціативи академіка НАН України Євгена Федоровича Шнюкова, нашого беззмінного головного редактора, якому 26 березня виповнилося 90 років. Ці дві визначні дати зумовили не зовсім звичний формат ювілейного випуску журналу.

Редакційна колегія журналу, до складу якої входять вчені України, Болгарії, США, Азербайджану, Канади, Польщі, Росії, Румунії, накопичила чималий творчий досвід. За довголітню видавничу історію в світ вийшло 59 номерів журналу, в яких опубліковано близько 500 наукових статей. Понад 600 авторів публікацій представляють провідні наукові, навчальні, виробничі та комерційні організації України, ближнього і далекого зарубіжжя (Азербайджану, Болгарії, Росії, США, Румунії, Польщі та ін.). Журнал “Геологія і корисні копалини Світового океану” проводить політику відкритого доступу до опублікованих матеріалів, визнаючи пріоритет принципів вільного поширення наукової інформації та обміну знаннями для глобального соціального прогресу.

Становлення журналу припало на непрості часи утвердження України, як незалежної держави. Незважаючи на труднощі, Євген Федорович Шнюков, завдяки своєму високому авторитету та фаховому рівню, знаходив фінансові джерела для друку журналу за рахунок виконання додаткових цільових проектів і госпдоговорів. В останні роки тиражування журналу стало можливим за підтримки голови Науково-видавничої ради НАН України, академіка НАН України Я.С. Яцківа.

Світовий океан сьогодні відіграє важливу роль в економіці народного господарства та вартий великої наукової уваги. Про це переконливо свідчать здобуті в його межах кожна третя тонна нафти, величезні обсяги горючих газів і будматеріалів. Тому Євген Федорович, як головний редактор, вважає головним завданням журналу — знайомити наукову громадськість з актуальними проблемами геологічного вивчення величезної площі твердої оболонки Землі, покритої водами Світового океану, яка містить в своїх надрах величезну кількість таких необхідних людству корисних мінеральних копалин.

Наукові інтереси Євгена Федоровича охоплюють широкий спектр проблем сучасної геологічної науки, серед них — формування осадових родовищ корисних копалин, грязьовий вулканізм, геологічна будова й мінеральні ресурси Світового океану, зокрема Азово-Чорноморського басейну. Він є засновником всесвітньовідомої наукової школи з морської геології та осадового рудоутворення. У цьому номері ми пропонуємо вашій увазі ряд публікацій його колег з акцентом на результати досліджень, проведені особисто ювіляром або під його керівництвом, які отримали широку популярність в науковому середовищі нашої країни та за кордоном.

Журнал відкриває біографічна стаття академіка НАН України П.Ф. Гожика, директора Інституту геологічних наук НАН України, з яким тісно пов'язана значна частина творчого життя Євгена Федоровича, де він пройшов шлях від аспіранта до директора Інституту.

Академік НАН України В.І. Старостенко, директор Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України, в своїй статті “До 90-літнього ювілею Є.Ф. Шнюкова — геолога далекого плавання, начальника експедиції 19-го рейсу НДС “Академік Вернадський” в Індійський океан” зупинився на одному короткому, але яскравому епізоді з життя Євгена Федоровича, пов'язаному з проведенням під його керівництвом першої спеціалізованої комплексної геолого-геофізичної експедиції 19-го рейсу НДС “Академік Вернадський” в Індійський океан.

Історичний нарис про морські наукові геолого-геофізичні експедиції з часу здобуття Україною незалежності, організатором і науковим керівником яких був Євген Федорович, в хронологічному порядку наведено в статті В.П. Коболева (Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України).

Головним об'єктом наукових досліджень Євгена Федоровича була і залишається Азово-Чорноморська залізородна провінція, зокрема Керченський залізородний басейн. Під час вивчення класичних залізородних родовищ Керченського півострова Євген Федорович не тільки звернув увагу на зв'язок між залізородним процесом і грязьовим вулканізмом, а й висунув гіпотезу про зв'язок з грязьовим вулканізмом нафтогазоносності і промислового рудоутворення в Керченсько-Таманському регіоні. У статті В.А. Нестеровського (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка) підведені підсумки багаторічних фундаментальних досліджень Є.Ф. Шнюкова процесів седиментогенеза, осадового рудоутворення і металогенії грязьового вулканізму і намічені перспективи відкриття нових родовищ цього типу на території Азово-Чорноморського басейну.

Завдяки ентузіазмові та організаційному таланту Євгена Федоровича в 1964 р. розпочалися геологічні дослідження Азовського моря та Чорноморського шельфу України й суміжних країн з використанням спеціалізованого геологічного судна “Геохімік”. У колективній роботі співробітників ДНУ “Центр проблем морської геології, геоєкології і осадового рудоутворення НАН України” Ю.І. Іноземцева, О.А. Паришева, Г.Ю. Княжевського, М.О. Маслакова, О.М. Рибак в історичному зрізі наведені найважливіші результати цих досліджень.

У статті заступника директора Національного природознавчого музею НАН України О.В. Червоненко відображені непересічні науково-організаторські здібності Євгена Федоровича на посаді директора музею, яку він за сумісництвом обіймав впродовж 30 років.

Євген Федорович присвятив своє життя служінню геології і його праці посідають гідне місце в скарбниці наукових досягнень. І сьогодні він демонструє для молоді приклад сумлінної роботи, вносячи неоціненний вклад у вирішення сучасних фундаментальних і прикладних проблем морської геології. Своє 90-річчя ювіляр зустрічає у доброму здоров'ї, сповнений енергії, фізичних і духовних сил та творчих задумів на майбутні експедиційні морські дослідження газо-грязьового вулканізму Чорного моря.

Євген Федорович Шнюков — не лише видатний діяч науки, а й добра і щира людина, справжній громадянин України. Від імені редколегії журналу вітаю його з ювілеєм і бажаю довгих років життя і міцного здоров'я.

Заступник головного редактора журналу
“Геологія і корисні копалини Світового океану”
доктор геологічних наук, професор
В.П. КОБОЛЄВ